

Rabiësvaccinatie en titerbepaling

Preventie rabiës voor honden en katten

Voor het reizen met gezelschapsdieren bestaan regels. Binnen de EU zijn de regels voor het niet-commercieel vervoer van gezelschapsdieren per 29 december 2014 aangepast. Deze regels zijn van toepassing op honden en katten en omvatten o.a. het volgende:

- De dieren moeten in het bezit zijn van een Europees dierenpaspoort. Vanaf 29-12-2014 mogen deze paspoorten alleen nog door dierenartsen worden uitgegeven en moeten de paspoorten voldoen aan het model van Verordening 577/2013.
- De dieren moeten te identificeren zijn. Een chip is verplicht*.
- De dieren moeten gevaccineerd zijn tegen hondsdolheid (rabiës). De eerste vaccinatie moet minimaal 21 dagen voor vertrek gegeven worden en, indien beschreven in de bijsluiters van het vaccin, herhaald worden. In principe geldt de eis dat het dier gechipt moet zijn vóórdat de rabiësvaccinatie gegeven wordt, maar in bepaalde gevallen zijn hierop uitzonderingen mogelijk*.
- Voor de meeste landen geldt dat dieren pas met 15 weken ingevoerd mogen worden. Deze 15 weken komt voort uit:
  1. De verplichte rabiësvaccinatie die pas vanaf de leeftijd van 12 weken gegeven mag worden.
  2. De verplichte rabiësvaccinatie die minimaal 21 dagen voor vertrek gegeven moet worden.
- Voor sommige landen moeten de dieren tegen wormen behandeld worden*.

Voor landen buiten de EU geldt dat de invoereisen per land kunnen verschillen.
*Voor meer informatie en de actuele invoereisen van de verschillende landen: www.licg.nl

Rabiëstiterbepaling

Om naar bepaalde landen buiten de EU te kunnen reizen en om uit bepaalde landen buiten de EU terug te kunnen keren naar Nederland, moet er vooraf, naast een rabiësvaccinatie, nog aanvullend bloedonderzoek (rabiëstiterbepaling) gedaan worden bij een gecertificeerd lab (in Nederland is dat het Wageningen University Research in Lelystad). Let op: er moet minimaal 30 dagen tussen de rabiësvaccinatie en het bloedonderzoek zitten (bron: KNMvD/LICG).

Hierbij geldt als eis dat een bloedmonster een titer van minimaal 0,5 IE antistoffen per ml moet bevatten. Let op: niet alle honden en katten bereiken de vereiste titer na (enkelvoudige) vaccinatie. Vaccineren leidt tot een cellulaire én humorale immuunrespons. Met deze bloedtest meet je alleen de humorale respons. Er zijn publicaties van gevaccineerde dieren zonder meetbare titer die na challenge niet ziek werden, wat aangeeft dat behalve humorale immuniteit andere mechanismen ook bescherming geven [Aubert 1992, Hooper et al, 1998].

**LET OP: de rabiëstiterbepaling neemt veel tijd in beslag.
Dus begin op tijd met de voorbereidingen.**

Rabiës vaccinatieprotocol

- Honden en katten vanaf de leeftijd van 12 weken vaccineren.
- Pas 3 weken na primovaccinatie mag een hond worden geïmporteerd of geëxporteerd.
- Immuniteitsduur is afhankelijk van de registratie. Dit kan variëren van 1 tot 3 jaar.

Wist u dat ...

- Primo-gevaccineerde honden een significant lagere rabiëstiter hebben dan honden die twee keer of meer gevaccineerd zijn¹? Bovendien daalt de rabiëstiter ook veel sneller in primo-gevaccineerde honden.
- Honden jonger dan 6 maanden en katten ouder dan 14 jaar een significant lagere titer² hebben?
- Bij katten de niet-gecastreerde katers de grootste kans hebben om de titer niet te halen²? Bij honden is er geen relatie tussen geslacht en titer.
- De kans op het halen van de titer vergroot wordt als gebruik wordt gemaakt van een monovalent rabiësvaccin³?
- De piek in de titer 4 tot 6 weken na een eenmalige vaccinatie wordt gemeten? Na een boostervaccinatie ligt de piek 2 tot 4 weken na vaccinatie².
- Intramusculaire toediening een hogere titer geeft dan subcutane toediening (check in de bijsluiters of een vaccin geregistreerd is voor zowel intramusculaire- als subcutane toediening)?
- Om een hoge en langdurige rabiëstiter te krijgen het mogelijk is om de vaccinatie te boosteren met een interval van 2 tot 6 weken^{4,5}?

Tip

- Om teleurstellingen bij eigenaren (langdurige procedure, aanzienlijke kosten) te voorkomen is het advies om altijd vooraf te bespreken dat de titer mogelijk niet gehaald wordt. Stel eventueel een aangepast vaccinatieschema voor.
- Voor advies over het behalen van rabiëstiters is de Veterinaire Helpdesk bereikbaar via telefoonnummer 0485 - 58 53 76.

1. Cliquet et al., 2003, Neutralising antibody titration in 25,000 sera of dogs and cats vaccinated against rabies in France, in the framework of new regulations that offer an alternative to quarantine. Rev. sci. tech. Off. Int. Epiz. 22 (3), 857-866
2. Mansfield et al., 2004, Factors affecting the serological response of dogs and cats to rabiesvaccination. The Vet. Record 154 (14), 423-426
3. Minke et al., 2009, Vet. Microbiology 133, 283-286
4. Toma, 1994, Données récentes sur la rage des carnivores domestiques. Rec. Med. Vet. 170 (10-11), 675-682
5. Actua, 1996, Tijdschrift van Diergeneeskunde 121 (2), 44